

изразени крещящи цветове, биваха неразделна, най-показна част от тоалетите им” (Костенцева 1979: 43). И в средата на века: „Жените почти винаги, когато е възможно, носят на главата си кърпа с орнаменти от цветя. В селата техните дрехи са по-пъстри, отколкото в градовете” (Kenrick 1966: 77).

Жените от различните групи предпочитат характерни по вид и украса забрадки. Общоприето е на младите да са с по-светли и ярки цветове, а на възрастните – по-тъмни. „... купихме тъмна забрадка за Тотана, жълта забрадка за момичето, т.е. жената на Тури” (Макфий 2007: 116). В края на XX век бургуджийката все още се забражда с бяла памучна кърпа, нашита по края с дантела, пайети, синци. Кардарашките ходят с пъстри копринени забрадки. Съществува и общоприет стил за поставянето им. Тези с деца, зетьове, снахи и внуци я носят вързана отзад на тила, така че да обвие свитата им коса. Този начин на връзване е безмълвно послание към съпруга ѝ за любовни ласки (Дечева 2004: 87-92).

Най-привързани към традицията се оказват тракийските калайджийки, при които дългата коса и женската забрадка са част комплексната им визия. “Обличам се така и със забрадка, щото нашият обичай е така. Аз се харесвам така. Тъй се харесвам повече, повече ми мяза” – е твърдо убеждението на млада булка, дошла на ежеседмичната среща на гара Филипово в Пловдив. През 2008 г. на традиционната Тодоровденска среща в Станционната градина в Стара Загора се вижда пъстротата на калайджийската забрадка. Тя покрива главите на всички омъжени калайджийки, а свободно се развяват косите само на младите момичета дошли „на сгляда”. Само три години по късно, през 2011 г., със забрадките вече са само по-възрастните. Младите омъжени жени са гологлави и се отличават от неомъжените по прибраната на опашка коса.

Същите процеси се наблюдават и при бургуджиите и кардарашите.

Докато дебелия ланци, синджирите, масивните пръстени от скъпоценни метали при циганина/ рома са израз прос-

Тракийски калайджи

ЕВГЕНИЯ И. ИВАНОВА • ВЕЛЧО КРЪСТЕВ